

ЗАПОВНЮЄ ЕКЗАМЕНОВАНИЙ

КОД

--	--	--

PESEL

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Місце для наліпки.

Перевір, чи код на наліпці це

E-100.

Якщо так – приклей наліпку.

Якщо ні – повідом учителя.

Екзамен на атестат зрілості

Формула 2015

ПОЛЬСЬКА МОВА

ЗБІРКА

1

Базовий рівень
Тест

Позначення збірки

EPOU-P1-**100**-2305ДАТА: **4 травня 2023 р.**ПОЧАТОК: **9:00**ЧАС ВИКОНАННЯ: **до 255 хвилин**

(всього на написання тесту та твору)

МАКСИМАЛЬНА КІЛЬКІСТЬ БАЛІВ: **20**ЗАПОВНЮЄ ГРУПА
СПОСТЕРІГАЧІВ

Uprawnienia zdającego do:

 dostosowania
zasad oceniania.

Перед початком роботи зі збіркою екзаменаційних завдань

1. Перевір, чи ти отримав/отримала від вчителя **дві правильні збірки екзаменаційних завдань**, тобто збірки згідно з **відповідною формулою**, з **відповідного предмета** на **відповідному рівні**, позначені **1** і **2**: одну з тестом, другу з твором.
2. Якщо ти отримав/отримала **неправильні збірки**, то негайно повідом вчителя. Не розпакуй їх.
3. Якщо ти отримав/отримала **правильні збірки**, то розпакуй їх, коли вчитель дасть таку вказівку. Ознайомся з інструкцією на сторінці 2.

Інструкція для екзаменованого

1. Перевір, чи ця збірка екзаменаційних завдань (з тестом) складається з 11 сторінок (завдання 1–12). Якщо сторінок не вистачає, то повідом про це головному спостерігачеві.
2. На першій сторінці та на бланку відповідей напиши свій номер PESEL і приклей наліпку з кодом.
3. Запиши відповіді у відведених для цього місцях біля кожного завдання.
4. Пиши розбірливо. Користуйся кульковою/чорнильною ручкою лише з чорним стрижнем/чорнилом. Записуй відповіді лише польською мовою.
5. Не використовуй коректор, помилкові записи чітко zakresлюй.
6. Пам'ятай, що записи в чернетці не будуть оцінюватися.
7. Ти можеш користуватися орфографічним словником та словником правильного слововживання.
8. Не пиши жодних символів у частині, відведеній для екзаменатора.

**Екзаменаційні завдання надруковані
на наступних сторінках.**

Уважно прочитай тексти, а потім виконай завдання під ними. Відповідай **лише на основі текстів і лише своїми словами**, якщо у завданні не передбачено інше. Дай стільки відповідей, скільки тебе просять.

Текст 1.

Józef Tischner

Dialog

Dialog oznacza, że ludzie wyszli z kryjówek, zbliżyli się do siebie, rozpoczęli wymianę zdań. Początek dialogu – wyjście z kryjówki – już jest dużym wydarzeniem. Trzeba się wychylić, przekroczyć próg, wyciągnąć rękę, znaleźć wspólne miejsce do rozmowy. Miejsce to nie będzie już kryjówką, w której człowiek pozostaje sam ze swoim lękiem, lecz miejscem spotkania, zaczątkiem jakiejś wspólnoty, być może początkiem domu. Ileż przeszkód potrzeba niekiedy pokonać, by rozpocząć dialog! Ile cierpliwości, by go kontynuować! Trzeba nie tylko przewyciężyć lęk i usunąć uprzedzenia, ale również wynaleźć taki język, który dla obu stron znaczy to samo. Nie może to być język grupowy ani tym bardziej język insynuacji, oszczerstwa czy nawet język oskarżeń.

Nie każda rozmowa człowieka z człowiekiem jest rzetelnym dialogiem. Rzetelny dialog sprawia prawdziwe rewolucje w życiu ludzi i społeczeństw. On jest jak wpuszczenie światła w mrok piwnicy. Bardzo często porównuje się prawdę do światła, które „oświeca każdego na ten świat przychodzącego”. Dialog – wnosząc światło – odsłania prawdę. Innymi słowy: przywraca rzeczom i sprawom ich właściwy wygląd.

Rzetelny dialog wyrasta z pewnego założenia, które musi być przyjęte – wyraźnie lub milcząco – przez obydwie strony: ani ja, ani ty nie jesteśmy w stanie poznać prawdy o sobie, jeśli pozostaniemy w oddaleniu od siebie, zamknięci w ścianach naszych lęków, lecz musimy spojrzeć na siebie niejako z zewnątrz, ja twoimi, a ty moimi oczami, musimy porównać w rozmowie nasze widoki i dopiero w ten sposób jesteśmy w stanie znaleźć odpowiedź na pytanie, jak to z nami naprawdę jest. Dopóki ja patrzę na siebie wyłącznie swoimi oczami – znam część prawdy. Dopóki ty patrzysz na siebie swoimi oczami, także znasz tylko część prawdy. Ale także odwrotnie: gdy ja patrzę na ciebie i biorę pod uwagę tylko to, co sam widzę, i gdy ty patrzysz na mnie i uwzględniasz tylko to, co widzisz – obydwaj ulegamy częściowemu złudzeniu. Pełna prawda jest owocem wspólnych doświadczeń – twoich o mnie, a moich o tobie. Wspólne poglądy są owocem przemiany punktów widzenia. Stąd dialog – dialog rzetelny, pojęty nie tylko jako sposób zachowania się ludzi, ale jako konieczny środek osiągnięcia prawdy społecznej.

Warunkiem dialogu jest zdolność „wczuwania się” w punkt widzenia drugiego. Ale nie chodzi tylko o współczucie, lecz o coś jeszcze – o uznanie, że drugi ze swego punktu widzenia zawsze ma trochę racji. Nikt nie zamyka się w kryjówce dobrowolnie, widocznie ma jakiś powód. Trzeba ten powód uznać. W pierwszym słowie dialogu kryje się wyznanie: „z pewnością masz trochę racji”. Z tym idzie w parze drugie, nie mniej ważne: „z pewnością ja nie całkiem mam rację”. Wyznaniami tymi obydwie strony wznoszą się jakby ponad siebie, dążąc ku wspólnocie jednego i tego samego punktu widzenia na sprawę i rzeczy. Podejmując dialog, jestem tym samym gotów osobistą prawdę drugiego uczynić częścią mojej prawdy o nim, a prawdę o sobie uczynić częścią jego prawdy. Dialog to budowanie wzajemności.

Na podstawie: Józef Tischner, *Dialog*, [w:] tegoż, *O człowieku. Wybór pism filozoficznych*, Wrocław 2013.

Завдання 1. (0–2)

Оціни правильність наведених тверджень, що стосуються тексту Юзефа Тішнера. Зазнач Р, якщо твердження правильне, або F – якщо воно помилкове.

1.	Gotowość do dialogu wymaga odwagi.	P	F
2.	Rzetelny dialog jest tym samym co rozmowa.	P	F
3.	Dialog wymaga współodczuwania.	P	F

Завдання 2. (0–2)

На основі тексту Юзефа Тішнера наведи три переваги ведення чесного діалогу.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Завдання 3. (0–2)

Назви три фактори, які ускладнюють будівництво чесного діалогу, про які йдеться у тексті Юзефа Тішнера.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Завдання 4. (0–1)

На основі тексту Юзефа Тішнера поміркуй, чи здатна людина пізнати повну істину (*pełną prawdę*). Обґрунтуй свою відповідь.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Завдання 5. (0–1)

Яка функція домінує у наведених уривках з тексту Юзефа Тішнера? До кожного уривка з тексту А–В підбери з-поміж варіантів 1–3 по одній назві функції. Запиши у відповідному місці в таблиці номер вибраної функції.

	Fragment	Funkcja
A.	<i>Ileż przeszkód potrzeba niekiedy pokonać, by rozpocząć dialog! Ile cierpliwości, by go kontynuować!</i>	
B.	<i>[...] musimy spojrzeć na siebie niejako z zewnątrz, ja twoimi, a ty moimi oczami, musimy porównać w rozmowie nasze widoki [...].</i>	

Funkcja

1. ekspresywna
2. impresywna
3. poetycka

Tekst 2.

Tomasz Kozłowski

Od Homo sapiens do Homo videns

Giovanni Sartori, włoski socjolog badający wpływ mediów na współczesne społeczeństwa, ukuł i spopularyzował termin *Homo videns*, który moglibyśmy przetłumaczyć jako „człowiek oglądający”. Sens tych słów jest jednak znacznie szerszy, nie chodzi bowiem tylko o samo stwierdzenie faktu, że oto dobrnęliśmy do takiego stadium ewolucji biokulturowej, w którym coś lub kogoś nieustannie oglądamy. Jesteśmy raczej istotą nawykłą do życia w rzeczywistości utkanej z obrazów i innych przekazów wizualnych. Obrazy lęgną się w naszej pamięci i świadomości. Jesteśmy **nauczeni** myślenia obrazami i przetwarzania ich. Są one podstawą naszych procesów psychicznych, a i procesy te dostosowały się

w pewnym sensie do otaczającej nas zewsząd obrazkowej rzeczywistości, wypierając jednocześnie inne – być może bardziej tradycyjne – formy rozumowania.

Przyznać trzeba, że Sartori w swoich twierdzeniach ma wiele racji – w istocie, myślenie obrazami ma określoną specyfikę, która w znacznym stopniu odróżnia je od sposobów poznania opartych na tekście. Myślenie obrazami uchodzi w opinii psychologów za zdecydowanie bardziej twórcze, jednak ulotne, mniej skłonne do racjonalności, mniej logiczne i wyważone. Obrazy skuteczniej niż słowa wywołują określone stany emocjonalne, pozostają bardziej sugestywne. Gwarantują silniejsze przeżycia, ale jednocześnie utrudniają racjonalny ogląd sprawy.

Tekst jest narzędziem znacznie bardziej „poukładanym” i „logicznym”, przy czym nie chodzi o to, że obraz jest logiki pozbawiony z definicji, tekst zaś w nią obfituje. Chodzi raczej o to, że tekst preferuje logiczny wywód, a jeszcze dokładniej – z większą łatwością nakłania odbiorcę do namysłu nad przyswajaną treścią. Tekst, jeżeli ma opowiadać jedną całość, musi być podzielony na zdania, zdania te zaś muszą łączyć się w określony szereg, w którym każde wynika w określony sposób z poprzedniego. Czytając, skupiamy się w równej mierze na fragmentach, jak na całości. Tekst czyta się w większym skupieniu, zazwyczaj w ciszy, co jednocześnie nabiera cech rozmowy. Autor przekazu mówi wprost do nas, my zaś, niejako słysząc jego słowa we wnętrzu umysłu, ustosunkowujemy się do nich. Tekst jawi się więc jako nieustanna polemika. Obraz – w znacznej mierze wolny od ciężaru bycia utożsamianym ze swoim autorem (jeżeli oczywiście takiego ma) – nie nakłania do takiej refleksji. Rzadziej więc odczuwamy potrzebę traktowania go jako komunikatu skierowanego przez kogoś z myślą o odbiorcach. „Widzieliśmy coś na własne oczy” i prawda ta nie potrzebuje potwierdzenia ani autora. Tekst traktujemy natomiast jako komunikat w dużej mierze podyktowany jakąś intencją, którą uwzględniamy w znacznie większym stopniu niż w przypadku obrazów. Nasz ewolucyjnie ukształtowany umysł traktować będzie **tekst jak zaproszenie do dialogu o faktach, a obraz – jako tych faktów świadectwo.**

Na podstawie: Tomasz Kozłowski, *Od Homo sapiens do Homo videns*, [w:] tegoż, *Samotny hulaka. Rzecz o protokulturze ery pop*, Warszawa 2012.

Завдання 6. (0–1)

Оціни правильність наведених тверджень, що стосуються тексту Томаша Козловського. Зазнач Р, якщо твердження правильне, або F – якщо воно помилкове.

1.	Tomasz Kozłowski omawia różnice między <i>myśleniem obrazami</i> a poznaniem opartym na tekście.	P	F
2.	Z prowadzonych rozważań wynika, że dzięki umiejętności <i>myślenia obrazami</i> człowiek łatwiej stosuje tradycyjne formy rozumowania.	P	F

Завдання 7. (0–1)

На основі тексту Томаша Козловського поясни сенс словосполучення «людина, що дивиться» (*człowiek oglądający*).

.....

.....

.....

.....

Завдання 8. (0–2)

Наведи перевагу пізнання на основі тексту та перевагу «образного мислення» (*myślenia obrazami*), звертаючись до тексту Томаша Козловського.

Zaleta poznania opartego na tekście:

.....

.....

Zaleta *myślenia obrazami*:

.....

.....

Завдання 9.

Прочитай наведений уривок з літературного твору.

Pewnego dnia przyniesiono mu [Wokulskiemu] z poczty gruby pakiet. [...]

Rzucił pakiet na biurko i w dalszym ciągu wziął się do czytania *Tysiąca i jednej nocy*¹.

Co to za rozkosz dla zmęczonego umysłu te pałace z drogich kamieni, drzewa, których owocami były klejnoty!... Te kabalistyczne² słowa, przed którymi ustępowały mury, te cudowne lampy, dzięki którym można było zwalczać nieprzyjaciół, przenosić się w mgnieniu oka o setki mil... A ci potężni czarodzieje!... Co za szkoda, że taka władza dostawała się ludziom złośliwym i nikczemnym!...

Odkładał książkę i śmiejąc się sam z siebie, marzył, że on jest czarodziejem, który posiada dwie bagatelki: władzę nad siłami natury i zdolność stawania się niewidzialnym...

„Myślę – rzekł – że po kilku latach mojej gospodarki świat wyglądałby inaczej...

Najwięksi hultaje zmieniliby się na Sokratesów i Platonów”. [...]

„Niezawodnie byłoby lepiej – mruknął – gdyby tacy Ochoccy i Rzeczy mieli siłę, a nie Starscy i Maruszewicze...”.

¹ *Tysiąc i jedna noc* – zbiór spisanych w języku arabskim opowieści ludowych.

² Kabalistyczny – magiczny.

Завдання 9.1. (0–1)

Запиши автора та назву твору, з якого взято наведений уривок.

Autor: .....

Tytuł: .....

Завдання 9.2. (0–2)

Чи спосіб читання літератури Вокульського є підтвердженням висновку Томаша Козловського про те, що «текст являє собою постійну полеміку» (*tekst jawi się jako nieustanna polemika*)? В обґрунтуванні звернися до наведеного уривка, до всього твору, з якого взято уривок, та до статті Томаша Козловського.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Завдання 10. (0–1)

Вкажи функцію, яку виконує в тексті Томаша Козловського використання дієслів у першій особі множини.

.....

.....

ЧЕРНЕТКА (не підлягає оцінюванню)

ПОЛЬСЬКА МОВА

Базовий рівень

Тест

Формула 2015

ПОЛЬСЬКА МОВА

Базовий рівень

Тест

Формула 2015

ПОЛЬСЬКА МОВА

Базовий рівень

Тест

Формула 2015